

ROMÂNIA

CONSILIUL SUPERIOR AL MAGISTRATURII

PLENUL

HOTĂRÂREA nr. 1076

din 19 septembrie 2016

Prin raportul nr.5312/IJ/150/DIP/19186/ST/2016, Inspecția judiciară a înaintat Plenului Consiliului Superior al Magistraturii concluziile cu privire la eventuala atingere adusă independenței sistemului judiciar, ca urmare a afirmațiilor făcute de primarul municipiului Craiova-doamna Lia Olguța Vasilescu.

Se arată că la data de 29 iulie 2016, Președintele Consiliului Superior al Magistraturii a sesizat Inspecția Judiciară în vederea efectuării de verificări pentru a se stabili dacă și în ce măsură a fost adusă atingere independenței sistemului judiciar în ansamblul său, prin afirmațiile făcute de primarul municipiului Craiova – doamna Lia Olguța Vasilescu care, la data de 19 iulie 2016, a participat la emisiunea „100 de minute”, difuzată de postul național de televiziune Antena 3, și a formulat afirmații tendențioase, de natură a afecta independența sistemului judiciar din România. La baza sesizării s-a aflat adresa nr.

, formulată de către Procurorul șef al Direcției Naționale Anticorupție – doamna procuror Laura Codruța Kövesi.

Analizând raportul Inspecției judiciare și văzând înscrisurile atașate, Plenul reține următoarele:

În emisiunea „110 de minute”, difuzată de Antena 3 în data de 19 iulie 2016, Lia Olguța Vasilescu a afirmat următoarele:

.....
Lia Olguța Vasilescu: Nu și mi se pare o aberație pentru că avem legea sponsorizării după care lucrează toate instituțiile publice, toate firmele private, toate cazurile sociale. Ce să ră spun? Eu spun că tot ce am făcut noi este perfect legal. Mai mult, ce s-a întâmplat la primăria Craiova s-a întâmplat în toate primăriile din România. Dar pe scările DNA a coborât în cătușe doar Olguța Vasilescu, nu și alt primar. Asta nu înseamnă că doresc răul cuiva. Sau că aș încerca să îi atrag și pe ei în vreun dosar. Dimpotrivă. Mi s-a cerut la un moment dat să fac un denunț.

Alessandra Stoicescu: Împotriva cui?

Lia Olguța Vasilescu: Împotriva celorlalți primari. Și am refuzat categoric. Pe mine nu mă interesează chestiunea asta. În al doilea rând, consider că ce am făcut eu și ceilalți primari a fost în beneficiul public, nu în beneficiul vreunei persoane private. Și că este perfect legal.

.....
Lia Olguța Vasilescu: Eu nu am invocat niciodată la DNA pentru că nu am dat nicio declarație la DNA. Mi-am păstrat dreptul la tăcere. Dar procurorul de caz știa din spațiul public că au fost descoperiți și alți primari. Și la dumneavoastră și la un alt post de televiziune s-a spus că același lucru s-a întâmplat la Sibiu, la Timișoara, la Cluj. În fine... M-au întrebat dacă vreau să fac vreun denunț împotriva celorlalți primari sau chiar a

Lia Olguța Vasilescu: Mie mi se pare că acest dosar urmărește altcineva.

Alessandra Stoicescu: Ce?

Lia Olguța Vasilescu: Nu știu, ră las pe dumneavoastră să trageți concluzii.

Alessandra Stoicescu: Noi tragem multe concluzii. E prima dată când spuneiți ”da, mi s-a propus” să faceți denunțuri împotriva
Corect?

Lia Olguța Vasilescu: Parțial corect. S-a discutat de o singură persoană.

Alessandra Stoicescu: De președintele

Lia Olguța Vasilescu: Da, într-un context vizavi de declarațiile publice pe care nu l-am făcut eu, le-ați făcut dumneavoastră. Am fost întrebată de chestiunea asta.

Alessandra Stoicescu: Mi se pare...Ce ați răspuns? Cum a fost discuția? Au insistat procurorii.

Lia Olguța Vasilescu: Am spus că nu pot să fac un denunț pentru că nu am făcut rău în viața mea la nimeni și în al doilea rând pentru că eu nu consider că este ceva ilegal nici ce am făcut eu nici ce a făcut.

Adrian Măniuțiu: Vi s-a dat, în contextul acelei discuții, atunci când vi s-a propus să faceți acel denunț, vi s-a dat de înțeles sau vi s-a spus în mod direct că soarta dosarului dvs ar putea să aibă un alt drum în cazul în care veți recurge la redactarea acelui denunț?

Lia Olguța Vasilescu: Nu.

Lia Olguța Vasilescu: eu nu am făcut nicio declarație în fața procurorilor, să mă apăr în vreun fel că am făcut eu pentru că asta a făcut și la Sibiu sau chestiuni de genul acesta. A fost o discuție doar în momentul în care am fost chemată pentru a mi se pune sechestru pe avere, dacă au apărut aceste discuții în spațiul public și dacă vrean să fac un denunț și am spus ce v-am relatat mai devreme, că nu vrean să fac niciun denunț pentru că n-am făcut rău la nimeni și pentru că nu este nimic ilegal ce am făcut eu.

Lia Olguța Vasilescu: Vă șocbează, știu. Sunt atât de multe lucruri în dosar pe care în momentul în care o să încep să vorbesc nu o să fie șoc, o să fie bombă atomică.

Alessandra Stoicescu: Credeți că era o capcană cea cu știind că are imunitate?

Lia Olguța Vasilescu: Nu mă interesează chestiunea asta. Dacă are imunitate, dacă n-are imunitate. Eu, este clar, nu aveam ce să caut într-un denunț împotriva lui.

Alessandra Stoicescu: Fără îndoială asta. Nici nu se pune problema. Nici n-aveați ce căuta, nici nu ați fi făcut-o, dar este interesant...

Adrian Măniuțiu: Și lipsea și obiectul.

Alessandra Stoicescu: Da. Oricum nu știați situația. Nu erați nici cel care a ajutat, nu era nici primar în Sibiu. E interesant însă, au insistat sau v-au întrebat numai "ați vrea?" și ați zis nu și le-ați tăiat-o.

Alessandra Stoicescu:...la acea emisiune și după acea emisiune ați fost chemată din nou de procurori, din nou ați dat declarații, corect?

Lia Olguța Vasilescu: Da.

Alessandra Stoicescu: Și în acea discuție, că era o discuție, ați fost întrebată: dar despre domnul președinte _____ n-ați vrea să faceți un denunț?

Lia Olguța Vasilescu: Da.

Lia Olguța Vasilescu: N-au nicio calitate în dosar. Sunt niște denunțatori. eu am o strategie de apărare pe care mi-am stabilit-o oarecum cu apărătorii pentru că trebuie să vedem dosarul cu tot ceea ce cuprinde el și în funcție de asta o să ne apărăm în instanță, de asta nici nu vreau să fac mai multe comentarii, pentru că am mai făcut comentarii în spațiul public și a doua zi au luat martorii și i-au pus să-și schimbe declarațiile. Și-au dat și ei seama că aveam dreptate, că nu bătea stânga cu ce spunea dreapta.

.....
Totodată, doamna Lia Olguța Vasilescu a postat pe pagina sa de Facebook aprecieri negative cu privire la persoana unui martor denunțator, precum și insinuări cu privire la veridicitatea și credibilitatea susținerilor acestuia în fața procurorilor.

Plenul reține, referitor la activitatea de urmărire penală că prin rechizitoriul nr. _____ Direcția Națională Anticorupție a dispus trimiterea în judecată, alături de alți _____ pentru săvârșirea

Din notele de relații date de doamna procuror _____ și ofițerii de poliție judiciară _____ a rezultat că doamna Vasilescu Lia Olguța a fost citată la Direcția Națională Anticorupție de 3 ori. Situația la care aceasta a făcut referire în aparițiile publice, respectiv aplicarea sechestrului asigurător, a avut loc în data de 13 iunie 2016, a durat circa 15 minute, și s-a desfășurat numai în prezența ofițerilor de poliție. Anterior, în data de 30 mai 2016, atunci când doamna primar a fost citată pentru a i se aduce la cunoștință extinderea urmăririi penale, urmare a reproșurilor acesteia, conform căroră, deși alți primari ar fi procedat în mod similar în cazul sponsorizărilor, cu referire expresă la _____ doar

ea este cercetată pentru aceste fapte, procurorul de caz i-a răspuns că, dacă are informații despre săvârșirea unor infracțiuni, are posibilitatea de a sesiza organele în drept.

În ceea ce privește afirmațiile conform cărora nu au fost respectate normele procedurale în ceea ce privește depozițiile martorilor audiați în cauză, Inspekția Judiciară a efectuat verificări, acestea fiind finalizate prin rezoluția nr. _

„prin care s-a dispus clasarea sesizării formulate de către doamna Lia Olguța Vasilescu.

Plenul reține că, potrivit art. 1 și 30 din Legea nr. 317/2004, în calitate de garant al justiției, Consiliul Superior al Magistraturii apără corpul magistraților împotriva oricăror acte de natură să aducă atingere independenței, imparțialității sau reputației profesionale a acestora.

Dreptul la liberă exprimare, prevăzut de art. 30 din Constituție, nu poate fi exercitat cu încălcarea principiilor independenței judecătorilor și supunerii lor numai legii, principii care se regăsesc în art. 124 alin. (3) din legea fundamentală a statului.

Independența și imparțialitatea procurorilor precum și necesitatea respectării acestora, este prevăzută în reglementări interne și internaționale.

Astfel, în *Principiile fundamentale referitoare la independența magistratului*, adoptate la Milano în anul 1985 și confirmate de Adunarea Generală a Organizației Națiunilor Unite se precizează la articolul 1 că „*independența magistraturii trebuie garantată de către stat și enunțată în Constituție sau altă lege națională, iar toate instituțiile guvernamentale sau altele trebuie să o respecte*”.

În cadrul aceluiași principii, la articolul 2 se menționează că „*sistemul juridic va decide în problemele care îi sunt înaintate imparțial, pe baza faptelor și în conformitate cu legea, fără prea restricție, influență incorectă, sugestie, presiune, amenințare sau interferență, directă sau indirectă, din orice parte sau pentru orice motiv*”.

Convenția de la Havana pentru prevenirea crimei și tratamentul delincvenților, adoptată la Congresul VIII al Organizației Națiunilor Unite prevede la pct. 4 că „*statele reghează ca procurorii să-și îndeplinească atribuțiile profesionale în deplină libertate, fără a face obiectul unor*

intimidări, bârzuiri, fără a suferi ingerințe nefondate și fără a li se angaja, în mod nejustificat, responsabilitatea civilă, penală sau de altă natură”.

Recomandarea (94) 12 a Comitetului de Miniștri al statelor membre privind independența, eficiența și rolul judecătorilor, adoptată la 13 octombrie 1994, dorind să promoveze independența sistemului judiciar a elaborat mai multe reguli cu valoare de principiu.

Una dintre acestea vizează obligația statelor de a lua toate măsurile necesare pentru a respecta, promova și proteja independența judecătorilor.

Documentul prevede că sensul de „independența judecătorilor” nu se referă exclusiv la judecători, ci acoperă sistemul judiciar în întregime.

Conținutul acestui principiu constă în obligația executivului și legislativului să se abțină de la adoptarea oricăror măsuri care ar putea submina independența judecătorilor. Pe lângă toate acestea, se precizează în document, *„că nu ar trebui să fie permis grupurilor de presiune să submineze independența sistemului judiciar”.*

Independența magistraților nu constituie doar o garanție a statului pentru înfăptuirea justiției, ci în egală măsură, un drept și o obligație a magistraților. Independența este privită ca *„atribut al funcției, care îi permite judecătorului să acționeze în realizarea actului juridic și, mai ales, să decidă doar în baza legii și a propriei conștiințe, fără nici o subordonare sau influență”.*

Independența nu este un privilegiu în interesul propriu al magistraților, ci în interesul statului de drept și al celor care caută și doresc înfăptuirea justiției. Aceasta îi este conferită magistratului în vederea protecției drepturilor persoanelor care apelează la justiție pentru a li se face dreptate și constă în responsabilitatea magistratului de a convinge, nu prin forța principiului autorității, ci a argumentelor raționale, temeinice, constituind astfel un mijloc de a asigura și păstra încrederea publicului în sistemul judiciar.

Dreptul la libertatea de exprimare nu este unul absolut, acesta fiind susceptibil de anumite restrângeri, în ipoteza în care folosirea libertății de exprimare este îndreptată împotriva unor valori pe care statul le poate în mod legitim apăra, cum ar fi autoritatea și imparțialitatea puterii judecătorești.

Articolul 10 paragraful 1 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului consacră libertatea de exprimare, arătând că orice persoană are dreptul la libertatea de exprimare și că acest drept cuprinde libertatea de opinie și libertatea de a primi sau de a comunica informații ori idei fără amestecul autorităților publice și fără a ține seama de frontiere.

Referindu-se la restrângerea libertății de exprimare în scopul garantării autorității și imparțialității puterii judecătorești, în jurisprudența Curții Europene de Justiție se apreciază în mod constant că un rol important în asigurarea independenței și imparțialității judecătorului îl au și aparențele (cauzele *Findlay versus Regatul Unit*, 25.09.1997, *Mc Gonnell versus Regatul Unit*, 08.02.2000), astfel încât afirmațiile formulate sub diferite modalități trebuie să elimine orice suspiciune privind afectarea independenței judecătorilor.

Curtea Europeană a Drepturilor Omului, în *cauza Pager și Oberschlick contra Austriei* a decis că „*activitatea justiției nu poate fi discutată fără să se aibă în vedere anumite limite pentru a nu submina autoritatea acesteia, comandament deosebit de important într-un stat de drept*”.

Curtea a recunoscut că pot exista cazuri când este necesar ca puterea judiciară să fie protejată împotriva atacurilor distrugătoare, lipsite de fond serios, cu atât mai mult cu cât obligația de rezervă le interzice magistraților să reacționeze. În schimb, ea a subliniat importanța ca cetățenii să obțină informații privind funcționarea justiției, instituție esențială într-o societate democratică.

Judecătorii și procurorii, în vederea îndeplinirii corespunzătoare a atribuțiilor au nevoie de încrederea opiniei publice, iar această încredere ar putea fi afectată de afirmațiile care pun la îndoială independența lor.

Analizând opiniile exprimate în spațiul public de către un primar al unui mare oraș din România, din perspectiva compatibilității cu libertatea de exprimare, aceasta nu poate fi disociată de particularitățile specifice ale acestei libertăți care constituie unul din fundamentele unei societăți democratice, una dintre condițiile primordiale ale progresului ei și ale dezvoltării oricărei persoane.

Plenul reține că afirmațiile la adresa procurorului de caz, despre care se susține

că ar fi influențat martorii, sunt de natură să creeze suspiciuni în rândul opiniei publice cu privire la independența și imparțialitatea magistraților și, nu în ultimul rând, în ceea ce privește sistemul judiciar în ansamblul său, cu atât mai mult cu cât, prin rezoluția nr.

Inspecției Judiciare, s-a dispus clasarea sesizării formulate de către petenta Lia Olguța Vasilescu, verificările efectuate în cauză vizând modul de instrumentare a dosarului nr. _____ al Direcției Naționale Anticorupție, în care

Mai mult, susținerile în sensul cărora un procuror ar fi solicitat unui inculpat să depună denunț împotriva Președintelui României, comunicate publicului în mod tendențios și fără a respecta realitatea contextului, aduc atingere independenței sistemului judiciar, întrucât prin acestea se acreditează ideea că procurorii Direcției Naționale Anticorupție instrumentează cauze penale în manieră abuzivă, fără respectarea dispozițiilor legale în materie penală, astfel că se transmite opiniei publice un mesaj compromițător legat de incapacitatea profesională ori reaua credință a acestui corp profesional, punându-se la îndoială credibilitatea sistemului judiciar, pe componenta de exercitare a atribuțiilor de serviciu ce le revin procurorilor, parte a mecanismului justiției.

De asemenea, publicarea unor aspecte denigratoare pe pagina de Facebook, care conform unei decizii a ÎCCJ, pronunțată la data de 27 noiembrie 2014, este un spațiu public, cu privire la un martor denunțator din dosar, precum și publicarea pe aceeași pagină, a unor acte și probe din dosar, sunt de natură a transmite ideea că sistemul judiciar este incapabil de a evalua probatorii și de a discerne cu privire la vinovăția unui inculpat.

Deși afirmațiile denigratoare vizează, în aparență, activitatea unui singur procuror, și anume procurorul care a efectuat urmărirea penală și a dispus trimiterea în judecată, întrucât s-a creat impresia publică că activitatea magistraților implicați în procesul judiciar respectiv se desfășoară cu încălcarea principiului legalității consacrat de art. 2 din Codul de procedură penală, potrivit căruia procesul penal se desfășoară conform dispozițiilor prevăzute de lege, acestea au drept consecință majoră alterarea, înainte de toate, a încrederii opiniei publice în competența, corectitudinea și probitatea

pe care, în mod legitim, orice persoană care încredințează magistraților apărarea drepturilor sale le așteaptă.

Chiar dacă am accepta că opiniile doamnei Lia Olguța Vasilescu, exprimate în spațiul public, constituie o formă de apărare față de acuzele formulate în dosarul în care are calitatea de inculpat, acestea au un impact profund negativ asupra justițiabililor de natură a le afecta încrederea în actul de justiție. Aceste afirmații, concretizate în aprecieri negative cu privire la activitatea de urmărire penală, au un impact mai mare asupra opiniei publice, dacă se ține cont de calitatea doamnei Lia Olguța Vasilescu de primar al municipiului Craiova.

Calitatea de inculpat a doamnei Lia Olguța Vasilescu în dosarul nr. nemulțumirile create de această situație, care sunt inerente unei proceduri judiciare, nu justifică declarațiile făcute de aceasta și care sugerează că urmărirea se face în afara cadrului legal, de natură să inducă la nivelul societății, temerea privind incapacitatea sistemului judiciar de a evalua probatorii în faza de urmărire penală, cu consecința afectării credibilității și imparțialității procurorilor.

Curtea Europeană a Drepturilor Omului în cauza Lavric c. României (Cererea nr. 22231/05, Decizia din 14 ianuarie 2014) arată că „nu există îndoială că într-o societate democratică indivizii au dreptul să comenteze și să critice administrarea justiției și oficialii implicați în înfăptuirea ei. Cu toate acestea, o astfel de critică nu trebuie să treacă de anumite limite, întrucât este în interesul public ca procurorii, precum și judecătorii, să se bucure de încrederea publicului. Se poate deci să fie necesar ca statul să îi protejeze de acuzații nefondate” (punctul 35).

Toate aceste aprecieri negative cu privire la activitatea desfășurată de procurori în instrumentarea și soluționarea unor cauze penale concrete, nu ar trebui emise în spațiul public, astfel de afirmații încadrându-se perfect în situația în care Curtea Europeană a Drepturilor Omului a afirmat constant că se impune restrângerea libertății de exprimare, în scopul de a asigura autoritatea și imparțialitatea sistemului judiciar.

În raport de aspectele analizate se apreciază că declarația publică formulată de către primarul municipiului Craiova-doamna Lia Olguța Vasilescu și preluată de mass media, aduce atingere independenței și imparțialității sistemului judiciar.

Astfel, s-a adus atingere independenței, prestigiului și credibilității justiției, fiind subminată încrederea publică în imparțialitatea și integritatea magistraților în general.

Pentru aceste considerente, Plenul va reține că afirmațiile emise în spațiul public de către primarul municipiului Craiova – doamna LIA OLGUȚA VASILESCU – sunt de natură a afecta independența, prestigiul și credibilitatea justiției, cu consecința subminării autorității acesteia. Totodată va dispune emiterea unui comunicat de presă de către Biroul de informare publică și relații cu mass-media în acest sens.

Față de cele expuse, în temeiul dispozițiilor art. 30 alin. (2) din Legea nr. 317/2004 privind Consiliul Superior al Magistraturii, republicată, cu modificările și completările ulterioare, prin vot direct și secret, cu majoritatea voturilor membrilor prezenți;

PLENUL CONSILIULUI SUPERIOR AL MAGISTRATURII

HOTĂRĂȘTE

Art.1 – Afirmațiile emise în spațiul public de către primarul municipiului Craiova – doamna LIA OLGUȚA VASILESCU – sunt de natură a afecta independența, prestigiul și credibilitatea justiției, cu consecința subminării autorității acesteia.

Art.2 - Emiterea unui comunicat de presă de către Biroul de informare publică și relația cu mass-media din cadrul Consiliului Superior al Magistraturii în sensul concluziilor Inspecției Judiciare.

Dată în București, la data de 19 septembrie 2016

Președinte,

Judecător Mircea ARON

